

Rolnictwo w województwie śląskim w 2018 r.

28.06.2019 r.

↑ 0,5%

Wzrost ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych

W czerwcu 2018 r. w województwie śląskim odnotowano 57,7 tys. gospodarstw rolnych, które posiadały użytki rolne o łącznej powierzchni 422,9 tys. ha. W porównaniu z 2017 r. zwiększyła się zarówno ogólna powierzchnia gospodarstw, jak i powierzchnia użytków rolnych. Powierzchnia pod zasiewami w 2018 r. wyniosła 272,6 tys. ha i w skali roku wzrosła o 1,0%. Produkcja roślinna uzyskana w 2018 r. była niższa niż przed rokiem. W grudniu

2018 r. odnotowano wzrost w skali roku liczebności stada bydła, natomiast spadek pogłowia trzody chlewnej, drobiu i owiec.

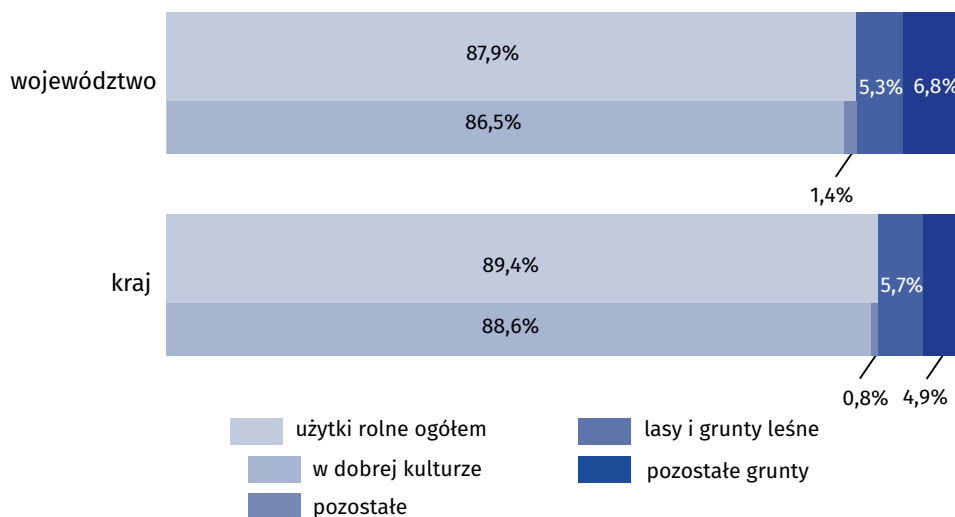
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych

Ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie śląskim w czerwcu 2018 r. wyniosła 422,9 tys. ha i w odniesieniu do czerwca 2017 r. wzrosła o 2,3 tys. ha, tj. o 0,5%. W gospodarstwach indywidualnych znajdowało się 395,2 tys. ha gruntów, tj. 93,5% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych. Odsetek ten wzrósł w porównaniu z 2017 r. o 0,1 p. proc.

Ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie śląskim stanowiła 2,6% tych gruntów w kraju.

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2018 r.

Stan w czerwcu

Liczba gospodarstw posiadających użytki rolne w województwie śląskim w czerwcu 2018 r. wyniosła 57,7 tys., co stanowiło 4,1% gospodarstw z użytkami rolnymi w kraju. Ponad 55 tys. gospodarstw rolnych to gospodarstwa posiadające powyżej 1 ha użytków rolnych. Stanowiły one 95,5% ogólnej liczby gospodarstw z użytkami rolnymi w województwie i 3,9% – w kraju.

Powierzchnia użytków rolnych w województwie śląskim w czerwcu 2018 r. wyniosła 371,9 tys. ha, w tym 365,9 tys. ha użytków rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze, co stanowiło odpowiednio: 87,9% i 86,5% powierzchni ogólnej gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie. Ponad 73% użytków rolnych przeznaczonych było pod zasiewy. W porównaniu z 2017 r. powierzchnia użytków rolnych wzrosła o 0,1%.

Łąki trwałe zajmowały powierzchnię 75,5 tys. ha, co stanowiło 20,3% użytków rolnych ogółem w województwie, a pastwiska trwałe – 6,2 tys. ha (1,7%). W odniesieniu do 2017 r. areal łąk trwałych zmniejszył się o 1,2%, a powierzchnia pastwisk trwałych – o 13,6%.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w województwie śląskim w czerwcu 2018 r. ukształtowała się na poziomie 22,2 tys. ha i w porównaniu z 2017 r. zmniejszyła się o 6,6%. Powierzchnia ta stanowiła 5,3% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż przed rokiem.

Powierzchnia gruntów pozostałych w gospodarstwach rolnych zajmowała 28,8 tys. ha, tj. 6,8% ogólnej powierzchni gruntów w gospodarstwach rolnych; w porównaniu z 2017 r. był to odsetek większy o 0,8 p. proc.

Powierzchnia zasiewów

Liczba gospodarstw posiadających użytki rolne pod zasiewami w województwie śląskim wyniosła 46,1 tys. Powierzchnia pod zasiewami ukształtowała się na poziomie 272,6 tys. ha, co stanowiło 2,5% ogólnej powierzchni zasiewów w kraju. W odniesieniu do 2017 r. wzrosła zarówno liczba gospodarstw posiadających grunty pod zasiewami, jak i powierzchnia zasiewów odpowiednio o: 8,2% i 1,0%.

W powierzchni zasiewów dominowały zboża (77,5%), tj.: zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe. W kraju udział ten wyniósł 72,1%. Zboża zajmowały w województwie śląskim powierzchnię 211,3 tys. ha, tj. o 0,4% większą niż w 2017 r. W odniesieniu do poprzedniego roku wzrosła powierzchnia upraw przemysłowych (o 23,7%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia uprawy ziemniaków (o 11,1%) i pozostałych upraw (o 9,5%).

Ponad 3/4 powierzchni zasiewów w województwie śląskim zajmowały zboża.

Tablica 1. Powierzchnia zasiewów według ważniejszych grup upraw rolnych

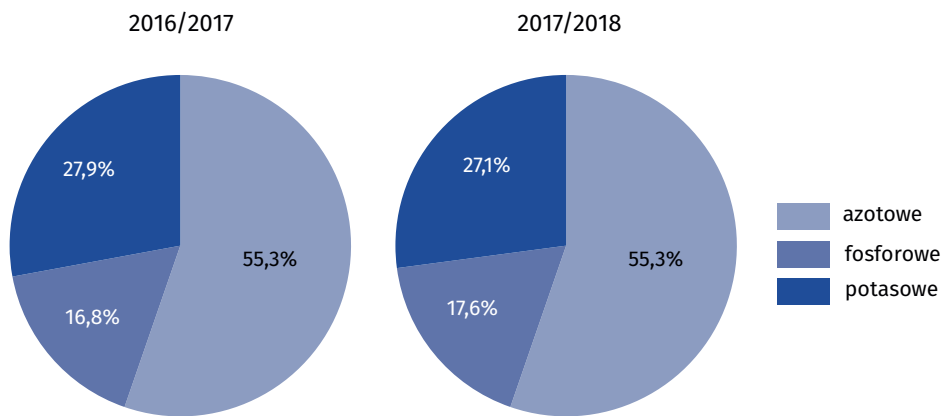
Wyszczególnienie	2017	2018		
	w hektarach		w odsetkach	2017 = 100
OGÓŁEM	269996	272615	100,0	101,0
Zboża	210334	211257	77,5	100,4
w tym:				
pszenica	71482	69665	25,6	97,5
żyto	19640	22907	8,4	116,6
jęczmień	33607	31039	11,4	92,4
owies	12434	15369	5,6	123,6
pszenżyto	37914	33443	12,3	88,2
mieszanki zbożowe	15168	18544	6,8	122,3
kukurydza na ziarno	18070	18222	6,7	100,8
Ziemniaki	8498	7555	2,8	88,9
Przemysłowe ^a	22560	27922	10,2	123,8
w tym rzepak i rzepik	19916	25257	9,3	126,8
Pozostałe ^b	28604	25881	9,5	90,5

a Łącznie z uprawą maku, słonecznika, soi, gorzycy, lnu, konopi, tytoniu, chmielu i cykorii. b Okopowe pastewne, strączkowe pastewne na zielonkę, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami na zielonkę oraz kukurydza na zielonkę, strączkowe na nasiona, mieszanki zbożowo-strączkowe, warzywa, truskawki, wysadki okopowych oraz inne, np. ziola, wiklina.

Środki produkcji

W roku gospodarczym 2017/2018 w województwie śląskim 37,9 tys. gospodarstw rolnych stosowało nawozy mineralne, 23,5 tys. gospodarstw korzystało z nawozów naturalnych, a 3,7 tys. gospodarstw – z nawozów wapniowych. Zużycie nawozów mineralnych (w przeliczeniu na czysty składnik NPK) wyniosło 46,5 tys. t i w odniesieniu do analogicznego okresu poprzedniego roku gospodarczego wzrosło o 0,3 tys. t, tj. o 0,7%. W omawianym czasie pod uprawy zużyto najwięcej nawozów azotowych i potasowych – odpowiednio: 25,7 tys. t i 12,6 tys. t.

Wykres 2. Struktura zużycia nawozów mineralnych (w przeliczeniu na czysty składnik NPK)

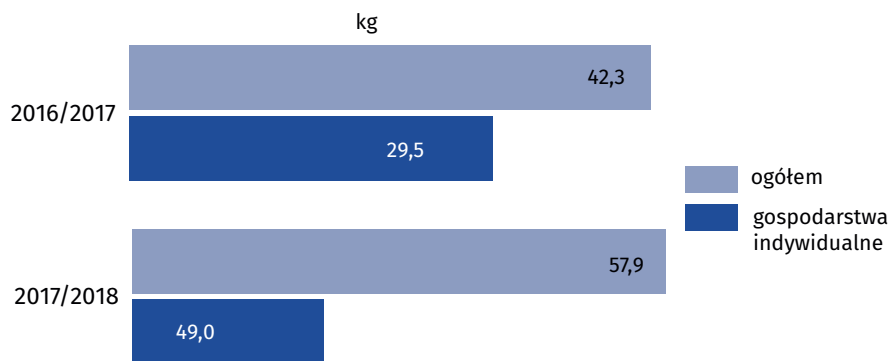

Przeciętne zużycie nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych (w przeliczeniu na czysty składnik) w województwie pod zbiory w 2018 r. ukształtowało się na poziomie 124,9 kg (NPK) i było niższe od krajowego o 16,7 kg. W porównaniu z poprzednim rokiem gospodarczym średnie zużycie nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych wzrosło o 0,6%. Nawozy azotowe stanowiły ponad połowę masy nawozów mineralnych (69,1 kg na 1 ha użytków rolnych). Przeciętne zużycie nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze (w przeliczeniu na czysty składnik) wyniosło 127,0 kg (NPK) i było wyższe niż w analogicznym okresie poprzedniego roku gospodarczego o 0,5%.

Zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne mają istotny wpływ na zakwaszanie gleby z uwagi na wymywanie wapnia i magnezu z gleby, co skutkuje zmniejszeniem plonowania upraw. W roku gospodarczym 2017/2018 w gospodarstwach rolnych województwa śląskiego zużyto 21,5 tys. t nawozów wapniowych (CaO) w przeliczeniu na czysty składnik, tj. 57,9 kg na 1 ha użytków rolnych (w kraju – 55,1 kg). W porównaniu z rokiem gospodarczym 2016/2017 przeciętne zużycie nawozów wapniowych (CaO) w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych w województwie wzrosło o 36,9%.

Poziom zużycia nawozów wapniowych w województwie był niższy od poziomem zużycia nawozów mineralnych o 53,6%.

Wykres 3. Zużycie nawozów wapniowych (CaO) w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych

W roku gospodarczym 2017/2018 zużyto 12,9 tys. ton nawozów wapniowo-magnezowych (CaO+MgO) w przeliczeniu na czysty składnik (o 68,1% więcej niż w poprzednim roku gospodarczym), przy czym w gospodarstwach indywidualnych – 11,1 tys. ton (o 123,7% więcej). Na 1 ha użytków rolnych przypadło średnio 34,6 kg nawozów wapniowo-magnezowych (CaO+MgO) w przeliczeniu na czysty składnik, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 31,9 kg.

Pod zbiory w 2018 r. stosowano także nawozy naturalne. W roku gospodarczym 2017/2018 zużyto 861,4 tys. ton obornika, w tym 823,2 tys. ton w gospodarstwach indywidualnych. Powierzchnia nawożona obornikiem wynosiła 74,1 tys. ha, w tym 72,1 tys. ha w gospodarstwach indywidualnych. Zużycie gnojówki wyniosło 136,4 tys. m³ na powierzchni nawożonej wynoszącej 11,8 tys. ha, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 129,5 tys. m³ na powierzchni 11,4 tys. ha, a zużycie gnojowicy – 242,0 tys. m³ na powierzchni 14,2 tys. ha, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 162,7 tys. m³ na powierzchni 11,8 tys. ha.

Produkcja roślinna

W 2018 r. w województwie śląskim zebrano 791,5 tys. t ziarna zbóż ogółem, tj. o 14,5% mniej niż w 2017 r. Plonowanie zbóż ukształtowało się na poziomie 37,5 dt z 1 ha. W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętnie z 1 ha zebrano o 14,8% mniej zbóż. Plonowanie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosło 35,9 dt z 1 ha i było o 12,9% niższe niż w 2017 r. Zbóż tych zebrano 685,8 tys. t, tj. o 12,5% mniej niż przed rokiem.

Ziemniaków (łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych) zebrano 178,4 tys. t, tj. o 5,0% mniej niż w 2017 r., przy czym wydajność z 1 ha wyniosła 236 dt i w skali roku wzrosła o 6,8%.

Zbiory buraków cukrowych wyniosły 118,8 tys. t i były niższe od zbiorów uzyskanych w 2017 r. o 8,1%. Plonowanie buraków cukrowych ukształtowało się na poziomie 695 dt z 1 ha i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyło się o 3,6%.

Ziarna rzepaku i rzepiku zebrano 56,4 tys. t, tj. o 3,0% mniej niż przed rokiem. Plonowanie rzepaku i rzepiku w 2018 r. wyniosło 22,3 dt z 1 ha i było mniejsze niż w poprzednim roku o 23,6%.

Tablica 2. Zbiory ważniejszych ziemiopłodów rolnych

Wyszczególnienie	2011-2015 ^a	2017	2018	
	w tys. t			2017 = 100
Zboża ogółem	815,5	925,2	791,5	85,5
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	687,5	783,6	685,8	87,5
pszenica	282,1	344,9	299,3	86,8
żyto	67,5	60,0	61,2	102,0
jęczmień	106,7	133,0	107,7	80,9
owies	42,5	43,9	47,7	108,6
pszenżyto	125,3	146,9	113,2	77,0
mieszanki zbożowe	63,4	54,8	56,9	103,7
Rzepak i rzepik	56,2	58,2	56,4	97,0
Ziemniaki ^b	197,5	187,8	178,4	95,0
Buraki cukrowe	105,4	129,2	118,8	91,9

a Przeciętne roczne. b Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych

W 2018 r. w województwie śląskim zebrano 62,4 tys. t warzyw gruntowych (łącznie z warzywami z ogrodów przydomowych), tj. o 9,8% mniej niż w poprzednim roku. Zbiory prawie wszystkich gatunków warzyw gruntowych były niższe niż w 2017 r. Wśród warzyw gruntowych, podobnie jak w poprzednich latach, najwięcej zebrano marchwi jadalnej – 19,4 tys. t i kapusty – 14,0 tys. t. Udział tych gatunków w ogólnych zbiorach warzyw gruntowych w 2018 r. wyniósł odpowiednio: 31,1% i 22,4%.

Zbiory owoców z drzew w 2018 r. wyniosły 12,0 tys. t i w porównaniu z poprzednim rokiem były ponad 2-krotnie większe. Wśród gatunków z tej grupy najwięcej zebrano jabłek – 9,0 tys. t, co stanowiło 74,7% produkcji owoców z drzew. Zbiory owoców z krzewów owocowych ukształtowały się na poziomie 3,1 tys. t i w skali roku wzrosły o 10,5%.

Skup i ceny produktów rolnych

Wartość skupu produktów rolnych (w cenach bieżących, bez podatku VAT) w 2018 r. wyniosła 1426,2 mln zł, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 1220,8 mln zł (prawie 86% ogólnej wartości skupu w województwie). Wartość skupu produktów rolnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych osiągnęła poziom 3835 zł, a w gospodarstwach indywidualnych – 3514 zł.

Dla produktów roślinnych wartość skupu ukształtowała się na poziomie 340,7 mln zł, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 258,5 mln zł. Wartość ta w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła 916 zł, a w gospodarstwach indywidualnych – 744 zł.

Wartość skupu produktów zwierzęcych osiągnęła poziom 1085,5 mln zł, w tym w gospodarstwach indywidualnych – 962,3 mln zł. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła ona 2919 zł, a w gospodarstwach indywidualnych – 2770 zł.

Zbiory zbóż w województwie śląskim stanowiły 2,9% zbiorów zbóż w kraju.

Wartość skupu produktów rolnych w województwie śląskim w 2018 r. stanowiła 2,2% ogólnej wartości skupu w kraju.

W 2018 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, odnotowano wzrost cen skupu ziarna jęczmienia (o 14,5%), ziemniaków (o 13,7%), ziarna pszenżyta (o 13,3%), żyta (o 10,7%), pszenicy (o 9,5%) oraz owsa łącznie z mieszankami zbożowymi (o 3,2%).

W skali roku obniżyły się ceny skupu żywca wołowego (o 15,5%), wieprzowego (o 13,7%) i mleka (o 3,0%), natomiast wzrosła średnia cena skupu żywca drobiowego (o 2,3%).

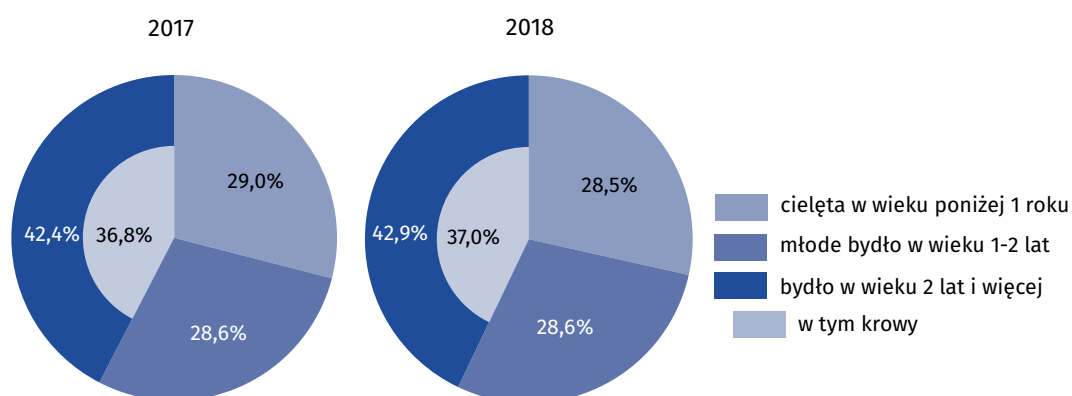
W 2018 r. w województwie przeciętne ceny głównych produktów rolnych na targowiskach były wyższe niż w kraju, a w odniesieniu do 2017 r. odnotowano wzrost cen produktów roślinnych, natomiast spadek średniej ceny za prosię na chów.

Pogłowie zwierząt gospodarskich

Pogłowie bydła w województwie śląskim w grudniu 2018 r. liczyło 124,8 tys. szt. i w skali roku wzrosło o 3,9%. Odnotowano wzrost liczebności stada bydła we wszystkich grupach wiekowo-użytkowych. Pogłowie krów liczyło 46,2 tys. szt. i w porównaniu z grudniem 2017 r. wzrosło o 2,0 tys. szt. (o 4,5%). Pogłowie krów mlecznych wyniosło 42,0 tys. szt., tj. 91,0% ogólnej liczby krów w województwie i w skali roku wzrosło o 2,8%. Udział pogłowia bydła utrzymywanego w gospodarstwach indywidualnych w pogłowie bydła ogółem wyniósł 95,0%.

Wykres 4. Struktura bydła według grup wiekowo-użytkowych

Stan w grudniu

Pogłowie trzody chlewnej w województwie śląskim w grudniu 2018 r. liczyło 214,5 tys. szt. i w porównaniu ze stanem z grudnia 2017 r. zmniejszyło się o 26,7 tys. szt. (o 11,1%). Liczebność pogłowia świń była niższa w większości grup produkcyjno-użytkowych struktury stada, wzrost odnotowano jedynie w grupie trzoda chlewna na ubój (o 0,5%). W strukturze pogłowia świń największą grupę stanowiła trzoda chlewna na ubój w wadze 50 kg i więcej, która liczyła 90,1 tys. szt. (42,0% ogółu). Stado loch na chów w grudniu 2018 r. liczyło 17,8 tys. szt. i w porównaniu z grudniem 2017 r. zmniejszyło się o 3,8 tys. szt. (o 17,6%), w tym loch prośnych – 12,8 tys. szt. (spadek o 2,4 tys. szt., tj. o 15,6%). W gospodarstwach indywidualnych utrzymywane było 74,1% ogółu pogłowia trzody chlewnej.

Pogłowie owiec w grudniu 2018 r. liczyło 7,7 tys. szt. i w skali roku zmniejszyło się o 5,7 tys. szt. (o 42,7%), przy czym 66,8% stanowiły maciorki. W gospodarstwach indywidualnych utrzymywane było 89,5% ogółu pogłowia owiec.

Liczebność stada drobiu w grudniu 2018 r. ukształtowała się na poziomie 8167,3 tys. szt. i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 5,6%. W gospodarstwach indywidualnych utrzymywano 87,7% pogłowia drobiu ogółem. Drób kurzy stanowił 96,8% pogłowia drobiu ogółem i w grudniu 2018 r. liczył 7908,5 tys. szt.

Liczebność stada bydła w województwie śląskim w grudniu 2018 r. stanowiła 2,0% pogłowia bydła w kraju.

Udział województwa śląskiego w krajowym pogłowie trzody chlewnej w grudniu 2018 r. wyniósł 1,9%.

Udział województwa śląskiego w krajowym pogłowie owiec w grudniu 2018 r. wyniósł 2,9%.

Udział województwa śląskiego w krajowym pogłowie drobiu ogółem w grudniu 2018 r. wyniósł 4,1%.

Opracowanie merytoryczne:
Śląski Ośrodek Badań Regionalnych
Zofia Płoszaj-Witkowicz
Tel: 32 779 12 54
e-mail: z.ploszaj-witkowicz@stat.gov.pl
Iwona Pudo
Tel: 32 779 12 54
e-mail: i.pudo@stat.gov.pl

Rzeczoznawstwo:
Śląski Ośrodek Badań Regionalnych
Informatorium
Tel: 32 779 12 33, 32 779 12 34
e-mail: InformatoriumKCE@stat.gov.pl

katowice.stat.gov.pl

@Katowice_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w grudniu 2018 r.](#)

[Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w 2018 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Powierzchnia gospodarstwa rolnego](#)

[Użytki rolne](#)

[Nawozy mineralne](#)